«فرهیختگان» رمان‌های پرفروش ۵ دهه اخیر را بررسی کرده است

دهه‌ات نگذشته مربی

عاطفه جعفری
روزنامه‌نگار

ادبیات و جامعه، هر دو در حال تحرک و تحول هستند و بر هم تأثیر متقابل می‌گذارند؛ نویسنده تحت تأثیر محیط و زمانی است که در آن زندگی می‌کند و منطبق با آن شرایط دست به آفرینش ادبی می‌زند و بی‌تردید جامعه در پدیدآوردن آن اثر دخالت مستقیم دارد و بر تفکر و احساسات نویسنده موثر است. شاید برای بسیار شما جذاب باشد که بدانید چه اتفاقی در سیر داستان‌نویسی ایران افتاده است؛ اینکه مثلا در دهه ۷۰ چه کتابی پرمخاطب بوده و چه نویسنده‌ای برای مردم جذاب بوده و به دنبال کتاب‌هایش می‌رفتند و تا کتابی منتشر می‌شد، به سراغش می‌رفتند. به بهانه هفته کتاب و کتاب‌خوانی قصه آدم‌ها و کتاب‌ها و خواندن آنها در فاصله چهاردهه بین سال‌های ۵۸ تا ۹۷ را در این گزارش بررسی کردیم. خواستیم تا ببینیم چه اتفاقی در ادبیات داستانی ایران پس از انقلاب افتاده است.

دهه ۵۰

در سال‌های ۱۳۵۸ تا ۱۳۵۹ به گواهی آمار موجود، ۱۸ رمان و داستان بلند نوشته و در بازار نشر سال‌های ابتدای انقلاب عرضه شده است. رمان‌هایی چون «آتش بدون دود»، نوشته نادر ابراهیمی، «طاعون در یک جزیره ناشناس»، نوشته محمود حکیمی، «کتاب سلوط ۱۸ اعلی‌اکبر درویشان»، «جای خالی سلوچ» نوشته محمود دولت‌آبادی، «خون پای نخل» نوشته جمشید قارونی، «فیل در تاریکی» نوشته قاسم هاشمی‌نژاد، «رقص رنج» نوشته خسرو نسیمی، ازجمله مهم‌ترین آثار آن سال‌ها بودند که هرکدام از این آثار سرنوشتی متفاوت در سال‌های بعد از انتشارشان داشتند. غالب آثاری که در این دوره نوشته شدند، به رنجی که مردم در زمان طاغوت کشیدند، اشاره دارد؛ رنجی که نویسندگان این کتاب‌ها سعی کرده‌اند با نشان دادن زندگی مردم در سطح‌های مختلف در شهر و روستا آن را به تصویر بکشند. اما از میان این آثار «آتش بدون دود»

آتش بدون دود

آتش بدون دود، داستان بلند هفت جلدی است که هر جلد آن شامل داستان جداگانه‌ای با تضاد‌ها و ماجراهای خاص خودش است. «آتش بدون دود» در رابطه با تاریخ و چگونگی زندگی ترکمن‌های ایرانی و فقر و محرومیت آنهاست. این رمان شامل هفت جلد است که سه مجلد آن قبل از شکل‌گیری انقلاب اسلامی ایران چاپ شد و چهار مجلد آن بعد از انقلاب اسلامی به چاپ رسید. او با این رمان به بهترین شکل، نمود‌های فرهنگی و اجتماعی ترکمن‌های ایرانی را به نمایش گذاشته است. جلد اول داستان با نام کالان و سولمار داستان عشقی است که به‌خاطر قوانین دو قبیله، ممنوع و نابسامد است. این داستان سرگذشت عشقی است که بدون توجه به اختلافات دو قبیله بزرگ ترکمن، بین دو جوان، رخ داده است. کالان، جنگجویی است که درعین حال بهترین شاعر صحرا نیز هست؛ او انتقام جو، بی‌رحم و درعین حال درستکار است. سولمار زیباترین و باهوش‌ترین دختر صحراست که بسیار مغرور است. عشق آنها، عشقی جنون‌آمیز و منحصربه‌فرد است. جلد دوم کتاب با عنوان درخت مقدس، سال‌ها پس از داستان کالان و سولمار را روایت می‌کند و شخصیت‌های این مجموعه؛ دکتر آق‌اویلر و همسرش را معرفی می‌کند. جلد‌های بعدی کتاب به ترتیب با عناوین: اتحاد بزرگ، واقعیت‌های پرخون، حرکت از نو، تو هرگز از حرکت بازنخواهی ایستاد و هر سرانجام سرآغاز است؛ نوشته شده‌اند. چهار جلد پایانی این کتاب متاثر از فضای سال‌های انقلاب است و روایتی که نادر ابراهیمی شروع کرده است را با روایت‌های سال‌های انقلاب رشد می‌کند. «آتش بدون دود»، یکی از درخشان‌ترین آثار نادر ابراهیمی است که عنوان رمان‌نویس منتخب بعد از انقلاب را نیز برای او به ارمغان آورد. ابراهیمی براساس این رمان، سریالی تلویزیونی نیز با همین نام ساخت که مخاطبان و علاقه‌مندان بسیاری را به خود جذب کرد. نثر این رمان پر از جملات کوتاه و پرمغز است که می‌تواند به‌راحتی به‌خاطر سپرده و نوستالژ خوانده برای دیگران تکرار و از نسلی به نسل دیگر منتقل شود.

دهه ۷۰

بامداد خمار

از میان این رمان‌ها «بامداد خمار» فتانه حاج‌سیدجوادی توانست مخاطبان زیادی پیدا کند. «بامداد خمار» رمانی است که حاج‌سیدجوادی در سال ۱۳۷۴ نوشته است، این کتاب در ۱۰ سال ۳۰۰ هزار نسخه فروش داشته و برخی از نوبت‌های چاپ آن با شمارگان ۱۰ تا ۱۸ هزار نسخه در خود توجه است. این کتاب، داستان سوزنا که عشق نافرجام دختری از اعیان دوره قدیمه تهران به جوانی نجار از طبقه پایین جامعه است. «بامداد خمار» یکی از پرفروش‌ترین رمان‌های معاصر ایران است. این رمان با بحث‌های داغ و نقدهای بسیار روبه‌رو شد. موافقان، آن را برای مقوله روابط میان زنان و مردان چون مفید دانسته با درس عبرتی دانستند برای جوانان بی‌تجربه. مخالفان، آن را دفاع از اصالت و شرافت طبقات بالادست جامعه و تحقیر فرودستان دانستند.

روی ماه خداوند را ببوس

رمان دیگر این دهه که پرفروش بود، کتاب «روی ماه خداوند را ببوس» مصطفی مستور است. چاپ اول این کتاب در سال ۱۳۷۹ بود و از آن سال تاکنون ۷۵ چاپ آن منتشر شده است. داستان، این کتاب داستان سرگشتگی یک جامعه‌شناس جوان به نام یوسف است که تازه درسش تمام شده و نمی‌داند چای خدا در زندگی‌اش کجاست. نگاه به حرف‌ها و سوال‌های مذهبی باعث شد تا این کتاب بین خوانندگان اواخر دهه هفتاد محبوبیت پیدا کند. یکی از نکات جالب کتاب همین بود که هیچ کس در آن سفید یا سیاه مطلق نبود، مثلا همین عنوان کتاب از حرف‌های یک زن خیابانی در داستان است.

من او

خیلی‌ها در اواخر دهه ۷۰ این کتاب را به هم هدیه دادند، کتابی که توانست نظر خیلی از علاقه‌مندان به کتاب را تغییر دهد. رضا امیرخانی در این کتاب داستان مربوط به زندگی فردی به نام علی فتاح (از خانواده‌های قدیمی تهران) را روایت می‌کند. علی فرزند یک تاجر معتبر است که در جنوب شهر زندگی می‌کند. در نوجوانی عاشق مهتاب- خواهر عزیزترین رفیقش کریم که نوکرش هم بود- می‌شود ولی این علاقه در طول عمر مهتاب به ازدواج نمی‌انجامد. چاپ اول این کتاب در سال ۷۸ بود و تاکنون ۴۵ چاپ از آن منتشر شده است.

دهه ۶۰

سال‌های جنگ و البته سلحشوری ملت ایران در دهه آزمایش‌خواهی ۶۰ رخ می‌دهد. ادبیات داستانی این دهه تحت تاثیر جنگ و وقایع مرتبط با آن قرار می‌گیرد. ضمن اینکه در این سال‌ها فاصله‌گذاری عمیقی بین گروه‌های مختلف سیاسی ابتدای انقلاب، شکل می‌گیرد و جریان‌های فرهنگی هم از این فاصله‌گذاری سیاسی مستثنی نیستند. در این دوره نام‌های جدیدی از نویسندگانی برآمده از فضای انقلاب اسلامی در ادبیات داستانی مطرح شدند. نویسندگان معروف این دهه را می‌توان این گونه نام برد: قاسمعلی فراست، محسن مخملباف، رضا رهگذر، محسن سلیمانی، فیروز زنوزی جلالی، علی مودنی، سیدمهدی شجاعی، محمدرضا بابرامسی و داریوش عابدی. «نخل‌های بی‌سر» نوشته قاسمعلی فراست و زمین سوخته» نوشته احمد محمود، جزء رمان‌های پرفروش این دهه هستند.

نخل‌های بی‌سر

کتاب «نخل‌های بی‌سر» قاسمعلی فراست هم جزء کتاب‌هایی است که در این دهه منتشر شده‌اند و بسیار هم کتاب پرفروشی بوده است. قاسمعلی فراست از آن دست نویسندگانی است که او را به‌واقع می‌توان از نویسندگان ادبیات انقلاب نام برد؛ چراکه او نخستین سال‌های فعالیت خود در حوزه ادبیات داستانی را بعد از انقلاب شکوهمند اسلامی و با مجموعه داستانی «زیارت» آغاز کرد. وقوع خط‌شکن هشت‌سالهٔ و حماسه‌آفرینی رزمندگان در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل، قاسمعلی فراست را مانند بسیاری از هم‌سلکانش در حوزه ادبیات داستانی به حبهٔه جنگ، دفاع‌مقدس و حلق آثار در این گونه ادبی رهنمون کرد. فراست به آن گروه از داستان‌نویسان تعلق دارد که همواره بر شکل تجربه شهودی و حضوری برای برای خلق رمان «نخل‌های بی‌سر» که به روزهای محاصره و نبرد برای آزادسازی خرمشهر و جنگ در جنوب کشورمان می‌پردازد، در همان سال‌های بحبوحه جنگ تحمیلی یعنی سال‌های ۶۰ و ۶۱ به خرمشهر رفت و به نگارش و چاپ رمان «نخل‌های بی‌سر» در سال ۶۱ پرداخت که این کتاب توسط انتشارات امیرکبیر به چاپ رسید.

زمین سوخته

اما به جز «نخل‌های بی‌سر» کتاب دیگری هم بود که مردم آن را دوست داشتند و خواندند و آن هم کتاب «زمین سوخته» احمد محمود بود. این داستان که در سال ۱۳۶۱ منتشر شد، حاصل تجربه شخصی نویسنده از جنگ است. احمد محمود خودش درباره این کتاب می‌گوید: «وقتی خبر کشته شدن برادرم را در جنگ شنیدم، از تهران راه افتادم رفتم جنوب. رفتم سوسنگرد، رفتم هویزه. تمام این مناطق را رفتم. تقریبا نزدیک جبهه بودم. وقتی برگشتم، واقعا دلم تلنبار شده بود. دیدم چه مصیبتی را تحمل می‌کنم. اما مردم چه آرامند. چون تا تهران موشک نخورد، جنگ را حس نکرد. دلم می‌خواست لااقل مردم مناطق جنگی هم بفهمند که چه اتفاقی افتاده است. همین فکر وادارم کرد که زمین سوخته را بنویسم.» او در گفت‌وگویی هم می‌گوید: «زمین سوخته حکایت سه ماه اول جنگ است، در این سه ماه اول جنگ، حتی تا مدت‌ها بعد هیچ‌یک از مناطق مختلف کشور، از اتفاقاتی که در مناطق نزدیک به جبهه افتاده بود، خیلی خبر نداشتند. چیزهایی می‌شنیدند، اما نه حس می‌کردند و نه باور. تهران زندگی آرامی داشت، درحالی که از جنوب، غرب تا شمال غرب، خط مرزی کشور پیوسته زیر توپ و موشک و گلوله‌های عراق بود. مردم تا چیزی در حدود ۸۰ کیلومتر درون این خط مرزی، گرفتار مصیبت بودند؛ ارتش مجهز و تا دندان مسلح عراق.»

رمان‌های عامه‌پسند دهه ۶۰

رمان‌های عامه پسند در این دهه هم وجود دارند و با حضوری محکم و با توجه به استقبالی که مردم از آنها دارند، پشت سر هم چاپ می‌شوند از جمله نویسنده‌های پرکار رمان‌های عامه‌پسند در این دهه می‌توان به نسرین ثامنی و فهیمه رحیمی اشاره کرد. کتاب‌های شان ساده نوشته می‌شوند و خیلی هم مخاطب دارند، کتاب «بارگشت به خوشبختی» و فهیمه رحیمی و «آخرین دیدار» و «آهنگ جدایی» ازجمله رمان‌های پرفروش دهه ۶۰ بودند.

مهم‌ترین محور داستان‌های دهه ۶۰

بهناز علی‌پور، داستان‌نویس می‌گوید: «مهم‌ترین محورهای داستان‌های این دهه، تنهایی، محرومیت، مهاجرت، جنگ، موشک‌باران، آوارگی و ناامنی است که همه انعکاس شرایط محیطی، فرهنگی، اجتماعی و برش‌هایی از تجربه‌های عاطفی و روزمره دوران خود هستند. داستان‌های کوتاه این دهه در انواع مختلفی ازجمله ذهنی و روانشناختی، تاریخی، اسطوره‌ای و سیاسی و اجتماعی نوشته شده‌اند.»

دهه ۸۰

براساس آمار خانه کتاب در این دهه بیش از ۲۵۰ رمان و داستان کوتاه منتشر شده است. کتاب‌هایی که هرکدام تابع شرایط اجتماعی و سیاسی این دهه است. کتاب‌های دفاع مقدس در این دهه به یک ظهور و بروز جدیدی رسیده‌اند و ساختار و فرمی تکامل یافته‌تر به خود می‌گیرند؛ به‌طوری‌که فاصله گرفتن از محافظه‌کاری‌های پیشین و نگاه ایدئولوژیک و پرهیز از مستقیم‌گویی، تصاویری بدیع و منطقی از جنگ و انسان جنگی، با همه قوت‌ها و ضعف‌هایش، ارائه می‌شود؛ نکته مهم‌تر این کتاب در مورد خاطرات جنگ است که جریان‌سازی جدیدی را در عرصه نشر و ادبیات داستانی شروع کرده‌اند.

چراغ‌ها را من خاموش می‌کنم

«چراغ‌ها را من خاموش می‌کنم»، نوشته رویا پیرزاد، کتابی است که در سال اول آن در سال ۸۰ منتشر شد و تاکنون ۳۵ چاپ از آن به بازار کتاب آمده است. کلاریس، زنی است که تقریبا بدون آرزو، غم و حتی شادی مدام یکسری از کارهای روزمره خانه را انکار می‌کند. تکرار است که او را حسابی کفری کرده. یکی از دلایل پرفروش شدن این کتاب فضای زنانه و دغدغه‌های قهرمان داستان بود که به‌شدت مورد استقبال منتقدان قرار گرفت و حتی جایزه کتاب سال را هم دریافت کرد.

دا

«دا» نوشته سیده‌اعظم حسینی است، کتابی که از یک رواید جدید به جنگ نگاه کرد و چاپ اول آن در سال ۱۳۸۷ منتشر شد و تاکنون ۱۵۷ چاپ از آن به بازار کتاب آمده است. این کتاب، خاطرات سیده‌زهرا حسینی از روزهای آغازین جنگ تحمیلی در دو شهر بصره و خرمشهر است سال‌های محاصره خرمشهر توسط نیروهای عراقی، محور مرکزی کتاب را تشکیل می‌دهد. حسینی در زمان دختر ۱۷ ساله‌ای بوده و کوشه‌ای از تاریخ جنگ را بازگو می‌کند که غالبا به اشغال و فتح خرمشهر مربوط می‌شود. حسینی در این کتاب، خاطرات خود از روزهای آغاز مقاومت و روزهای پس از آن را با جزئی‌ترین موارد روایت می‌کند تا آنجا که این گونه جزئی‌نگری و بیان لحظه به لحظه وقایع باعث شده بسیاری آن را رمان بنامند؛ حال آنکه این کتاب سراسر مبتنی بر رویدادهای واقعی و خاطرات حقیقی است که زهرا از آن روزها است. راوی در آن روزها تنها ۱۷ سال داشته و اهمیت این کتاب شاید در این باشد که وقایع جنگ مبارای اولین بار از زاویه دید یک دختر نوجوان، روایت شده است؛ خاطراتی که راوی حدود ۲۰ سال آنها را درون سینه خود همچون یک راز حفظ کرده و حرفی از آن نزد. در این کتاب ناگفته‌هایی از جنگ بیان شده که تاکنون کسی از آنها حرف نزده است.

شب سراب

«بامداد خمار» که نوشته شد، بسیار مورد استقبال قرار گرفت، همه به دنبال این بودند که بدانند چگونه می‌توانند کتاب بنویسند و کتاب‌شان ماندگار شود. یکی از کسانی که به دنبال این کار رفت، ناهید یزاوک بود. او به سراغ همان داستان رفت اما از زاویه‌ای دیگر، او داستان از عشق را نوشت، چاپ اول این کتاب در دهه ۸۰ منتشر شد و تاکنون ۴۰ بار تجدید چاپ شده است. البته استقبال از این کتاب هماندند «بامداد خمار» نبود اما خیلی‌ها هی خواستند بدانند آن طرف ماجرا چه خبر است، برای همین به سراغ «شب سراب» رفتند و این کتاب را خواندند.

کافه پیانو

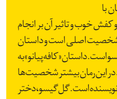

کتابی است از فرهاد جعفری که نشر چشمه آن را منتشر کرده است. این رمان اولین بار سال ۸۶ منتشر شد و تاکنون ۸۸ بار چاپ ۲۵ رسید. «کافه پیانو» الان به چاپ ۴۰ رسیده است. داستان با بیان عقاید نویسنده درباره لباس و کفش حیوب و تاثیر آن بر انجام کار بزرگ آغاز می‌شود. نویسنده شخصیت اصلی است و داستان برشی از زندگی او دوختر شی گل گیسوات. داستان «کافه پیانو» صوت اول شخص روایت می‌شود. در این رمان بیشتر شخصیت‌ها واقعی هستند، ماندراوی که خودنویسنده است. گل گیسو دختر نویسنده و همه این دوستی نویسنده است. همچنین بیشتر اتفاقاتی که در کتاب می‌افتد مشا حقیقی دارند.

دهه ۹۰

دخیل عشق

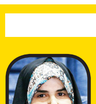

مریم بصیری در «دخیل عشق»، داستانی را با سرگذشت جانبازی به نام رضا پیش می‌برد که پاها و یک دست خود را در جبهه از دست داده است. جانباز شدن رضا باعث اختلاف بین پدر و مادر او می‌شود. پدر آقرا باترک می‌کند و بعد از گذشت ۱۰ سال از پایان جنگ رضا به دلیل فوت مادر به آسایشگاه منتقل می‌شود. داستان از یک آسایشگاه جانبازان جنگی آغاز می‌شود و خواننده وارد حال و هوای زمینگان و عوالمی که آنها این روزها در آن سیر می‌کنند، می‌شود. صبوره، دختری که زندگی و جوانی خود را وقف خدمت به جانبازان کرده، نذر دارد که با یک جانباز ازدواج کند و شخصیت محوری و اصلی این داستان است که آرام آرام مخاطب با وی و ارتباط برقرار می‌کند و در فراز و فرودهای داستان پاره‌های وی پیش می‌رود. بصیری در «دخیل عشق» به موضوعاتی که ناشی از افروخته شدن آتش این جنگ است پرداخته و آن را با شیوایی ادبیات برای مخاطب نقل کرده است. مجرد ماندن دختران، صدمات جسمی و روحی وارد آمده به جوانان وطن ناشی از جنگ، شیمیایی شدن فرزندان این خاک که با گذشت بیش از ۲۰ سال از جنگ نسبت به آن بی‌اطلاع هستند و... تمام مسائلی است که در قالب یک روایت داستانی ریخته شده و مخاطب با آن روبه‌رو است. این کتاب در انتشارات جمکران به چاپ رسیده و تاکنون بالای ۵۵ هزار نسخه از آن به بازار نشر راه پیدا کرده است.

کمی دیرتر

نثر سیده‌مهدی شجاعی بسیار برای مخاطبان داستان هایش جذاب است. او در کتاب «کمی دیرتر» که تاکنون ۵۵ هزارنسخه از آن به چاپ رسیده به سراغ مبحث جدیدی رفته است. این اثر که در چهار فصل زمستان، پاییز، تابستان و بهار تشکیل شده، نگاهی است متفاوت و نقادانه به فضای انتظار جامعه امروز. رمان با یک اتفاق شگفت‌انگیز و غریب آغاز می‌شود، جشن نیمه‌شعبان و محلی‌ی پرشور و بسیاری که فریاد «آقا بیا» سرداده‌اند... در این میان، جوانی و فریادی که: «آقا نیا...» این شروع جذاب ما را با شخصیت‌هایی آشنا می‌کند که همه مدعی انتظارند اما وقتی هنگام عمل به شعارها می‌رسد، آن نمی‌کنند که گفتند. رمان در فضایی مکاشفه گونه پیش می‌رود و ماجراهیه همه آدم‌ها را با قصه خود... و کشف چرایی، آقا نیایی جلو، می‌بینیم. شجاعی در این رمان همه افشار و همه آدم‌ها را با پهنه‌هایشان برای نخواستن امر ظهور، دقیق و ظریف معرفی می‌کند، تا آنجا که حتی به رای هم رحم نمی‌کند و در فضایی بسیار بدیع، خودش را هم در معرض این امتحان می‌گذارد.

قیدار

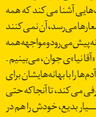

امیر خانی هم از دهه ۷۰ تاکنون جزء نویسندگانی بوده که کتاب‌هایش پرفروش شده‌اند، کتاب «قیدار» او که از سوی نشر افق به چاپ رسیده و ۵۲ هزار نسخه از آن به فروش رفته، توانسته یکی از کتاب‌های پرفروش دهه ۹۰ باشد. او خودش درباره این کتاب می‌گوید: «قیدار حتی در عرصه داستانی ضعف‌های بی‌شماری- که خودم هم آنها را می‌دانم- دارد و خودم می‌گویم «قیدار» اصلا رمان نیست. واقعیت این است که طرح «قیدار» از تصویر استقبال تختی و همراهی او با یکی از بستگان که در سال ۱۳۴۵ قصد سفر حج را داشته بود، شکل گرفت و اگر در داستان شخصیت قیدار با تختی ارتباط پیدا می‌کند، به خاطر وجود بن‌مایه‌های این تصویر در شکل‌گیری قیدار است. من نیز خود یک وقت‌هایی راجع به تختی رگ‌گردنی می‌شوم و این به خاطر این است که از تختی غیرمعقول استفاده می‌کنیم. تختی ابتدا به شاپور سلام کرد؛ چون در فضای استبدادی آن دوره تختی هیچوقت نمی‌توانست نوی گوش شاپور بزند، حتی کسی نمی‌توانست به یک مأمور و استوار محله نیز در گوشی بزند. قصه این بود که «قیدار» را به «دهه ۸۰ بیاورم، ولی مصرف شده و آن را به دهه ۵۰ بردم. در نگارش متن سعی کرده‌ام از هیچ متن نوستالژیکی استفاده نکنم و در تمام لحظات رای شیفته «قیدار» را روایت کند. اما شاید اگر یکی از شخصیت‌ها یا افراد گارژ راوی می‌شد، قصه متفاوت از آنچه امروز هست، می‌شد و این گونه به معنی داستانی نزدیک‌تر می‌شد؛ اما من تعمد داشتم که قصه را یک راوی شیفته روایت کند.»

رهش

امیرخانی در رمان «رهش» که برعکس شده کلمه شهر هم می‌تواند باشد، موضوع توسعه شهری را دستمایه قرار داده و تأثیرات آن را بر عرصه‌های زندگی انسان معاصر در قالب داستان زوجی معمار در تهران امروز به تصویر می‌کشد. این اثر یک رمان معماراته است و مولف در آن بیشتر به سراغ واکاوی این مساله می‌رود که چه اتفاقی برای شهر در حال رخ دادن است. به نظر مولف در دنیا شهرهای بزرگ الگوهای توسعه متفاوتی دارند. از توسعه شهرهای بزرگ معمولا به عنوان عبرت، بزرگ یا عبرت‌منفی یاد می‌کنند. مثلا در آمریکا شهری مانند لس‌آنجلس توسعه بزرگی داشته اما همه آن را شهر از دست رفته معرفی می‌کنند. همه شهرد‌های آمریکا هم می‌دانند که نباید شهرشان مانند لس‌آنجلس شود. در ایران مساله برعکس است. شهری مثل تهران آن‌اندازه که می‌بینیم بزرگ می‌شود، آلودگی هوا بیدا می‌کند اما از طرفی دیگر هر نسخه از این کتاب در نشر افق به چاپ رسیده است.

طریق بسمل شدن

«طریق بسمل شدن» رمانی است درباره جنگ ایران و عراق و هسته اصلی رویات آن در حفظ مقدم جبهه، به تپه‌ای به نام «تپه صفر» در میان سربازانی شکل می‌گیرد که در محاصره دشمن قرار گرفته‌اند و به دنبال راهی برای رسیدن به تانک آر.پی.جی درهستند. محمود دولت‌آبادی برای همه کتاب‌هایش هرچه جذابی است. این کتاب که بعد از سال‌ها مجوز نشر گرفت توسط نشر چشمه به چاپ رسید و تاکنون ۴ هزار نسخه از آن خریداری شده است.

پاییز فصل آخر سال است

نسیم مرعشی وقتی جایزه کتاب سال را برد، توقع خیلی‌ها را از خودش بالا برد اما همین کتاب هم از خیلی جهات خوب بود و می‌توان آن را جزء کتاب‌های پرمخاطب دسته‌بندی کرد. کتاب شامل ۵ دوخش با عنوان‌های «تابستان» و «پاییز» است که هرکدام از این دوبخش نیز دارای سه فصل است که هر فصل از نگاه یکی از این سه شخصیت اصلی کتاب روایت می‌شود. نویسنده در این کتاب، نه راهکاری برای دغدغه‌های شخصیت‌ها ارائه می‌دهد، نه قضاوتی می‌کند و نه حتی پایانی مشخص و واقعی ارائه می‌دهد... در پایان کتاب دغدغه‌ها سر بار می‌مانند و تعلیق حفظ می‌شود و همین تعلیق و پایان باز کتاب، واقعی بودن داستان را دوچندان می‌کند. مثل زندگی همه ما. از نقاط قوت کتاب، سبک نوشتاری جذب داستان و خوش‌خوان بودن آن است. داستان بسیار قابل لمس و همدات‌پنداری با هر سه شخصیت آسان است، به‌طوری که می‌شود هر سه شخصیت را در وجود خودمان پیدا کنیم. تاکنون بالای ۵۸ هزار نسخه از این کتاب به چاپ رسیده است.

بالاخره حکم سرپرست سازمان سینمایی صادر شد

سیدعباس صالحی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در حکمی حسین انتظامی را به‌عنوان سرپرست سازمان سینمایی منصوب کرد. پیش از این محمدمهدی حیدریان، رئیس سازمان سینمایی بود که مشمول قانون منع به کارگیری بازنشستگان شد و از مسئولیت خود حداحقلی کرد و مدتی پیش بود که جایگزینی انتظامی با حیدریان در سطح رسانه‌ها مطرح شد. این خبر از سوی مراجع رسمی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نه تایید می‌شد و نه رد؛ تا اینکه بعد از مدتی بالاخره حکم انتظامی به‌عنوان سرپرست سازمان سینمایی صادر شد. انتقادهایی هم که طی این مدت نسبت به انتصاب انتظامی صورت می‌گرفت، بیشتر متوجه سابقه غیرسینمایی او بود.

در خبر وزارت ارشاد برای معرفی انتظامی آمده است: «حسین انتظامی از مدیران نام‌آشنای عرصه فرهنگ است که تا چندی پیش مسئولیت معاونت امور مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی را برعهده داشت. این مدیر رسانه‌ای که سابقه مدیریت‌عالی موسسه هشتیری و مدیرمسئولی روزنامه جام‌جم را در کارنامه خود دارد، در ماه‌های اخیر به‌عنوان دستیار ارشد وزیر، در پیشبرد اهداف و برنامه‌های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نقشی موثر داشته که شفاف‌سازی عملکرد وزارتخانه ازجمله آنهاست.

تولید ۶ سریال کوتاه از «مردان ایکس»

«مارول اینترتینمنت» قرار است تولید «مردان ایکس» را در ۶ سریال کوتاه با اعمال تغییرات دراماتیک از ماه فوریه ۲۰۱۹ آغاز کند. به دنبال راه‌اندازی دوباره سریال «مردان ایکس اسرآمیز» که به صورت ۱۰ قسمتی و پخش هفتگی با عنوان «مردان ایکس جدا شده» تهیه شده است، «مارول خبر از خلق سریال‌های ۶ گانه کوتاهی از «مردان ایکس» و برنامه‌ریزی برای شروع تولید این پروژه از نوامبر ۲۰۱۹ داد. از این رو آنچه مابقی داستان «مردان ایکس» را در خود دارد، مجموعه ۶ سریال کوتاه با عناوین «مردان ایکس شکفت‌انگیز»، «نسل بعد»، «شکردان شگفت‌انگیز»، «ایکس ترمیستس»، «رندانی ایکس»، «آخرالزمان» و «ایکس ترکنس» است. شروع ساخت این ۶ سریال در ششم فوریه با «مردان ایکس شگفت‌انگیز» آغاز می‌شود.

استنلی خالق شخصیت‌های مشهور ابرقهرمانی مثل «انتقام‌جویان» و «مردعنکبوتی» که «مردان ایکس» را هم در دوران کاری‌اش طراحی کرده بود، چند روز پیش از اعلام این خبر در ۹۵ سالگی درگذشت. شماره یک داستان‌های این مجموعه در ۱۰ سپتامبر ۱۹۶۳ میلادی به چاپ رسید و اولین فیلم سینمایی آن در سال ۲۰۰۰ ساخته و اکران شد.

با حذف ادبیات عامیانه، فردوسی و شکسپیر هم حذف می‌شوند

هوشنگ مرادی کرمانی که در مراسم بزرگداشت رو کتاب، کتابخوانی و کتابدار در کرمان سخن می‌گفت، با اشاره به نقش و اثرگذاری بانوان در ادبیات کشور، تصریح کرد: «ادبیات ایران ریشه در زن‌ها دارد؛ اولین هنر ما که شعر است و همه جا از رشمند هم هست به واسطه شیر دادن مادران و لالایی خواندن آنها کنار گهواره بچه‌ها شکل گرفته و استمرار داشته است. بانوان، ادبیات عامیانه را آفریدند که دستمایه ادبیات جهانی است و الان هم بیشترین کسانی که در حوزه ادبیات فعالیت می‌کنند، زنان هستند.» مرادی کرمانی ادامه داد: «اگر بخواهیم ادبیات عامیانه را حذف کنیم باید فردوسی و شکسپیر و... را هم حذف کنیم. یکی از سوالات مکرری که از من پرسیده می‌شود این است که اگر به یک جزیره دورافتاده‌ای ببرند، چه کتابی با خود می‌بری؟! در جواب می‌گویم هیچ کتابی! زیرا کتاب آفرینش، آنجاست. آنجا که ابرها و موج‌ها را می‌خوانم، درختان را می‌بینم و... همه کتاب است.» هوشنگ مرادی کرمانی متولد ۱۶ شهریور ۱۳۲۳ در روستای سیرچ از توابع شهرستان شهداد کرمان، نویسنده معاصری است که شهرتش بیشتر به خاطر کتاب‌هایی است که برای کودکان و نوجوانان نوشته است.

«مینو»، نیمه آذر در شبکه یک سیما

مجموعه تلویزیونی «مینو» به کارگردانی امیر پوروزیری و با تهیه کنندگی مهدی همایون فر با تمام پخش مجموعه «نجوا» از واسط آبرامه در ۲۷ قسمت از شبکه یک سیما روی آنتن می‌رود. مهدی همایون‌فر، تهیه کننده «مینو» ضمن اعلام این خبر گفت: «سرمایه گذار اولیه این مجموعه مرکز فیلمو پرسال موسسه او بود. تصویربرداری این مجموعه یک سال پیش تمام شد اما به دلیل مراحل پست پروداکشن سخت و طولانی، مراحل فنی طولانی‌ای داشت که در حال حاضر کار آماده پخش است.» همایون فر با اشاره به اینکه «مینو» داستان زندگی سه قهرمان به نام «مینو»، «عماد» و «رضا» است که درگیر حوادث پیش از انقلاب می‌شوند و تا شروع جنگ تحمیلی درگیری هایی دارند، افزود: «این مجموعه داستان عاشقانه‌ای است که در تابستان و پاییز ۹۶ در روزهای آغازین جنگ تحمیلی می‌گذرد و روایتی از عشق، خیانت و انتقام است که ناگهان با شروع جنگ شکل دیگری پیدا می‌کند و جای همه چیز و همه کس عوض می‌شود.» «مینو» در بوستان ولایت، آبادان، خرمشهر با بازی بازیگرانی چون؛ عباس غزالی، سیاوش طهمورث، محمود پاکنیت، پروانه معصومی، سلمان فرخنده، مهدیه نساج، مالک سراج و شیوا ابراهیمی تصویربرداری شد.

نگاه به زندگی و آرای صادق هدایت در برنامه رادیکال ۳

افخمی نرسیده به هفت حاشیه ساز شد

چهارمین قسمت برنامه «رادیکال ۳»، با موضوع صادق هدایت و حضور مصطفی مرادی، داستان‌نویس و پژوهشگر، هفته گذشته روی آنتن شبکه سوم سیما رفت. او در پاسخ به اولین سوال سجاد بلوکات، کارشناس ومجری این برنامه مبنی بر اینکه هدایت فرد عجیبی بود و چرا به رغم باور به پوچ گرایی دست به خودکشی زد، گفت: «او دو بار تجربه انتحار داشت و هر دو بار نیز در فرانسه بود و حتی کتابی که او درباره گیاه‌خواری نوشته، قبل از سفر او به فرانسه بوده است.»

او با بیان اینکه صادق هدایت تا آخر عمر گیاه‌خوار می‌ماند و اینقدر بر این روند اصرار داشته که اگر اشتهایی گوشت می‌خورد، حالش بد می‌شد، اما مدعا: «دوتجربه ناموفق خودکشی او